

Patru anotimpuri fără Răzvan Theodorescu*

Georgeta Stoica

Membru de onoare al Academiei Române

Stimate colege,

Stimați colegi,

Doamnelor și domnilor,

*Fugit irreparabile tempus – Timpul zboară
fără să se mai întoarcă!* A spus-o Vergiliu, ca un
îndemn care a străbătut veacurile, îndemnându-ne
pe fiecare dintre noi la reflecție.

Astăzi, acest dicton este reverberant, când
avem trista ocazie de a evoca personalitatea lui
Răzvan Theodorescu.

Știm cu toții cine a fost: un prieten, reputat
specialist, personalitate de renume mondial care
prin activitatea sa a îmbogățit tezaurul nostru de
cunoaștere privind arta și istoria României.

Mi-a fost foarte greu să aștern câteva gân-
duri pe hârtie. Și în timp ce reflectam, am realizat
că de la ultima mea conversație cu acad. Răzvan
Theodorescu au trecut patru anotimpuri. Veți
spune cu toții că au trecut în zbor cele patru ano-
timpuri ale unui an. Așa este. Însă, poate că timpul
care a zburat ireversibil peste noi toți în ultimul
an, scurs de la Marea sa Plecare se poate condensa
și altfel. În altfel de anotimpuri: în acele anotim-
puri interioare în care intensitatea trăirilor, aminti-
rilor sau umbrelor fugare ale unui gând ne fac
ochii să se umezească.

Așadar, astăzi vă voi povesti despre cele
patru anotimpuri interioare scurse de la Marea
Plecare a prietenului și distinsului coleg Răzvan
Theodorescu.

Primul anotimp care m-a străbătut după
plecarea sa a fost **Anotimpul Tristeții**. Nu pot să
nu trăiesc un sentiment profund de tristețe, gân-
dindu-mă la dispariția sa prematură, întrucât în

opinia mea, mai înainte de a fi un mare specialist,
Răzvan Theodorescu a fost un om de o mare ome-
nie, caracterizat printr-o mare sensibilitate și
imensă cultură, un intelectual de elită. Cu toate că
viața nu l-a ferit de unele dintre cele mai mari
necazuri, existența sa a fost dominată de echilibru
și a adus armonie în jur datorită diplomației și
rațiunii care l-au caracterizat.

La un an de la dispariția sa nu putem să nu
constatăm că cele două calități sunt din ce în ce
mai rar întâlnite în jurul nostru iar pierderea unei
astfel de personalități nu face decât să lase socie-
tatea românească mai săracă și mai vulnerabilă în
fața imposturii și a exceselor de orice natură.

**Al doilea anotimp în care Timpul se con-
densează de la Marea sa Plecare este Anotim-
pul Evocării.**

Pe Răzvan Theodorescu l-au evocat și ante-
vorbitorii mei. Dar am să o fac și eu, întrucât nu
este niciodată prea mult sau de prisos să evocăm
această personalitate a României, care a știut într-un
mod unic să reprezinte cu cinste Cultura, Istoria și
Arta Românească pretutindeni în lume, indiferent
că a făcut-o din poziția de Profesor, Ministru al
Culturii, conducător al Televiziunii Române sau
vicepreședinte al Academiei Române. În fiecare
dintre instituțiile prin care a trecut a adus un suflu
nou și a fost deschizător de drumuri.

Sunt convinsă că primul gând care ne vine
în minte tuturor se duce către opera sa destinată
specialiștilor și elitelor intelectuale de prim rang.
Însă acad. Răzvan Theodorescu a fost mult mai
mult decât atât. Pe domnia-sa îl cunoștea o țară
întreagă, până la cel mai îndepărtat cătun de la

*Alocuțiune susținută la sesiunea „Memento Academician Răzvan Theodorescu”
(20 februarie 2024, Aula Academiei Române)

documentarele realizate în cadrul emisiunii Tele-enciclopedia. Astfel, a contribuit în mod direct la educația în masă a populației, aducând cunoaștere în fiecare casă, oricât de modestă sau de privilegiată. A făcut acest lucru printr-un efort uriaș de documentare, dublat de o mare capacitate de sinteză, astfel încât mesajul său să fie pe înțelesul tuturor, indiferent de nivelul de educație. Într-o epocă fără internet, Google sau Wikipedia, Răzvan Theodorescu a fost deschizător de drumuri. Astăzi dai un click și afli tot. Atunci când Răzvan Theodorescu se documenta pentru Teleenciclopedia nu exista nimic din toate acestea, iar accesul la informație era extrem de îngreunat pentru nespecialiști. Așadar, ca să devii o enciclopedie vie, așa cum era el, trebuia să ai o inteligență scriitoare, tenacitate, dragoste pentru domeniu și dorința de a împărtăși această știință celorlalți într-un limbaj pe înțelesul tuturor. Răzvan Theodorescu a avut toate aceste calități și va rămâne pentru totdeauna un reper de cunoaștere.

Însă, mai presus de toate, Răzvan Theodorescu a fost un mare Cercetător, intrând în Pantheonul Culturii Române ca un mare erudit slujitor și credincios în Eternitate al Artei și Istoriei României. Pe parcursul întregii sale vieți, acest intelectual de mare clasă a formulat teorii îndrăznețe, revoluționare, care au schimbat perspectiva asupra înțelegerii unor fapte istorice. Și fără îndoială, la baza acestora a stat marea sa cultură, reflectată în nenumăratele volume lăsate moștenire, opera sa devenind la rândul său izvor de cunoaștere pentru generațiile care vor urma. Nu am să trec mai departe fără a menționa de exemplu teoria mentalității tranzacționale a popo-

rului român care ne-a conferit forța de a trece prin veacuri, având drept rezultat păstrarea identității naționale. Nu în ultimul rând, Profesorul și Academicianul Răzvan Theodorescu a format o înaltă școală de specialiști care continuă explorarea domeniilor nou deschise de acesta. Prin urmare, din această perspectivă putem considera că marele om de cultură ne-a lăsat o moștenire de prim rang care va continua să reverbereze în cultura română prin munca discipolilor săi.

Al treilea anotimp scurs de la plecarea sa se poate numi **Anotimpul Nostalgiei**. Este un anotimp extrem de personal, aparținând fiecăruia dintre cei care l-au cunoscut, mai îndeaproape sau doar în calitățile sale oficiale. Căldura gesturilor sale, modul foarte personal în care își trata colaboratorii, modul extraordinar în care își ținea cursurile în fața studenților, timbrul vocii sale, felul în care grăia, toate acestea ne fac să ne fie dor să îl mai ascultăm, să îl mai vedem, să ne bucurăm de prezența sa. Dar ... *Fugit irreparabile tempus*. Nu ne rămâne decât să ne bucurăm la gândul că l-am cunoscut și că într-un colț ascuns de suflet păstrăm nostalgia acelor vremuri.

Și am ajuns la ultimul anotimp, **Anotimpul Eternității**. Mă uit cu tristețe în urmă și la fel ca și dumneavoastră, astăzi comemorăm un an de la trecerea sa în neființă. De un an distinsul nostru coleg și prieten a intrat în Anotimpul Eternității. Răzvan Theodorescu va rămâne mereu printre noi prin opera sa, prin tot ceea ce a făcut pentru monumentele istorice și de artă din România, pentru educație și pentru fiecare dintre noi cei care l-am cunoscut. Dumnezeu să îl odihnească în Pace!